צו א מיי פי"ל מהלכות

סי רמח סעיף יא: בח ב מיי פ״ה מהלכות

ערכין הלכה ז סמג

סמג עשין פב טוש״ע

איבעיא להו ספר תורה מאי. ואם תאמר מאי קמיבעיא ליה

במשיכה או (ט) נכסים שיש להם אחריות שנקנין בכסף בשטר בחזקה

דמי נפיק מביניא ואומר ר"י דאע"ג דהוי לענין קנייה כנכסים שאין

על כרחך הוא בכלל נכסים שאין להם אחריות דנקנין

לעיל עו: לקמן קסו:, ב) שקלים פ"ד מ"ו זכחים קג. ממורה כ. לא:, ג) שקלים פ"ד תמורה כ. נה ., נה טקנים כ . מ״ח, ד) ב״ק קב: ערכין כג, ד) [מגילה כו.], ו) לעיל קלו: ב"מ קט. יכמות עו. כתובות פה. [עירובין כה:], ז) כתובות פה. [עירונין כה.], ז) כמונות לד: [ע"ש במוס'], ה) [בשאלמות פ' ויחי אימא בצפרא], ט) [שם אימא באורתאן, י) ועי׳ מוס׳ לעיל פו. ד"ה אבלן, כ) [לקמן קעה. גיטין יג. טו.], () [קידושין טו.], מ) נ"א ורבה, () [אחר מיחתה רש"ש],

הגהות הב"ח

(א) גם' זכרים ימכרו לצרכי עולות ונהבות ימכרו: שם ס"ת מאי (כיון וכו' נכסי הוא) תא"מ ונ"ב ס"א נמחק כל וה: (ג) שם כתבתינהו ינייב סיים נמחק כנ) שם כתבתינהו לרב זוטרא וכו' לינסיבל ואיגרשה לתיל: סינסינת האיגרשה חתית: (ד) רשב"ם ד"ה כותבין וכיון שהוא רולה כותבין לו: (ה) ד"ה כיון וכו' ככל מקום שהוא דאין: (ו) ד"ה ממולאי וכו' שם מקומן . בדאיתא בבראשים: (1) ד' בדאיתא בנכסקית: 10 רייה אימיה וכוי מעשה אחריני אימיה דרמי בר חמא. נייב ע"ל בפרק חזקת דף ל"ה בפי' ר"ש: (ח) ד"ה פיסקתא כמו פיסקא. נ"ב ע"ל בדף סח ע"ב ודף קמג ע"ב: (ט) תום' ד"ה איבעיא להו יש) ומוש ד״ה היבעית נהו וכו׳ במשיכה או בכלל נכסים שיש להס: (י) ד״ה גליא וכו׳ לא קננהו לא בעל ולא מקבל מתנה דפריך התס וכו' ומשני תקנתא דרבע שעשאוהו כגכסים שאין ידועים לבעל מיהו י"ל:

מוסף רש"י כותבין שטר למוכר. שדי מכורה לפלוני, ולא אמרינן שטר מוקדם הוא כיון דקנו מניה מהשתא, אי נמי כאביי דאמר עדיו בחתומיו זכין לו דמתר עדיו כמטומיו זכין טו (קדושין כו). כיון שהחזיק כר'. רב חיים בר אבין אמר לה ואינה מן המשנה (שם). נקנה השטר. כנון שאמר לו נקנה השטר. כגון טמתר כו זה קני קרקע בחזקה והטער עמה (שם). המקדיש נכסיו. לנדק הבית (זבחים קג.). ראויה לגבי מזבח. זכרים תמימים (שם). זכרים עולות. ימכרו ללרכי עולות, דקי"ל בתמורה (לג:) המתפיס תמימים לבדק הבית כשהן נפדין אינן נפדין אלא למובח, שכל הראוי למובח אינו יולא מידי מזכח לעולם חבחים יתו מיד מוכו שנט (ובודם קג.). המקדיש נכסיו. תפילון בכלל נכסיו, מעלין לו תפלין. ופודה אותה (ערכין כג:) ולוה המעות ויתן בשבילם להקדש. מעלין, שמין (ב״ק קב:). דמדזבן ללמוד תורה. להתפרנס בו כשלומד תורה. נהתפרנס כו כשנותד תורה (מגילה בו.). משום דאתו ממולאי. מקוטעים מבית עלי, דאביי אכוה דרכ מבית עלי, דאביי אכוה דרכ ביבי מבית עלי אתא וערוביו בה:) או: ממשפחה אומללה, לר"ה (יח.) אביי ורבח מדכיע עלי קאמו (יבמות עו.) שהן כרותי ימים, ולי נראה ממולאי בימיי שאינן גבנונים בעלי מומין שחינן חיים כשחר בני חדם, לשון חיים כשחר בני חדם, לשון שקל מוליח ושדח בנלח (כתובות פה.) שחיה ממשפחה רעועה (ב"מ קמ.) או: על שם מקומן נקראו בני עלי ממולאי, כדאמר בב״ר במחלת נהראו בני עלי

מכר לזה את השדה כיון שהחזיק הלוקח בשדה נקנה לו השטר בכל מקום (כ) דאין אדם יכול לעכבו דלדעת כן מכר לו את השדה שיוכה הלוקח בשטר הנכתב לו לשמו

כותבין שטר למוכר אף על פי שאין כו׳ דאינו חוב אלא למוכר

וכיון שהוא רולה (ד) יכתוב לו: כיון שהחזיק זה בקרקע כו'. מסקנא

דמילתא דרב הונא היא אם קדם מוכר וכתב לו את השטר ואח"כ

וכשהחזיק בשדה נקנה לו השטר כדתנן לכסים שאין להן אחריות כו׳ אלמא שטר מיקרי נכסים שאין להן אחריות: **דחנן.** במסכת שקלים בפ"ד (משנה ז) המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה הראויה על גבי המובח זכרים ונקבות רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו ללרכי עולות ונקבות ימכרו ללרכי זבחי שלמים ודמיהם יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית ר' יהושע אומר זכרים עלמן כו' ובמס' תמורה (דף לא:) מפרש פלוגתייהו: יינות שמנים כו'. גם זו שנויה במסכת שקלים: דמנן. במס' ערכין המקדיש נכסיו מעלין לו תפילין כלומר אף תפלין הקדש ומעלין לו בדמים ופודן בשוויהן. אלמא מדחל עלייהו הקדש מיקרי נכסי שהרי נכסיו הקדיש: ספר חורה. מי מיקרי נכסי כתפילין דמו או דלמא תפילין היינו טעמא דהוי מלבוש אבל ספר מצוה היא ולא נכסי ואע"פ שיכול למכרו לא מיקרי נכסי תיקו: משום דקבעי לחינסובי לרב וביד. וכן פירשה לו בהדיח כדמוכח בסיפה דגליה דעתה משום דבעיא לאינסובי היא נותנתן לזה דאין זה אלא להבריח מבעלה: **ואיגרשה**. ותבעה נכסה מבנה: והא אינסיבא. והפסידה דקנה בנה ולא אהני גלויי דעתה אלא להכי שאילו לא היתה ניסת לרב זביד לא תתקיים המתנה אבל השתא דאינסיבא נתקיימה המתנה: ממולאי. דאביי אביו ממשפחת בית עלי כדאמרינן (ר"ה דף ית.) אביי מ ורבא ממשפחת בית עלי קאתו וזהו שם מקומן (ו) בבראשית רבה [פרשה נט] ר' מאיר אזל לממלא ראה אותן שהם שחורי ראש כו': מילי מולייתא. בעלי שאיו מומיו בהן ממש כמו שקל מוליא ושדא בנצח גבשושית (לעיל דף נד.): אפילו למאן דאמר מברחת קני. יש מפרשים היינו גבי ההוא מעשה

סכותביז שמר למוכר ואע"פ שאיז לוקח סכותביז עמו כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שמר כל מקום שהוא וזו היא ששנינו נכסים שאין להן אחריות נקנין עם הנכסים שיש להן אחריות בכסף ובשמר ובחזקה "בהמה איקרי נכסי דתנן יי־המקדיש נכסיו והיתה בהן בהמה ראויה לגבי מזבח זכרים שלמים עולות ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים 🐠 יעופות איקרי נכסי דתנן מיהמקדיש נכסיו והיו בהן דברים הראויין לגבי מזבח יינות שמנים ועופות התפלין איקרי נכסי דתנן המקדיש נכסיו ימעלין לו תפלין איבעיא להו ספר תורה מאי (ס כיון דלא מזדבן ידאסור לזבוניה לאו נכסי הוא או דלמא סכיון דמזדבן יּללמוד תורה ולישא אשה סכיון נכסי הוא מתיקו (סימן זומרא אימיה דעמרם מתרתי אחוותא רב מובי ורב דימי ורב יוסף) אימיה דרב זומרא בר מוביא שוביא בר מוביא α כתבינהו לנכסה לרב דבעיא לאנסובי ליה לרב זביד אינסיבא

וגרשה אתיא לקמיה דרב ביבי בר אביי אמר משום אנסובי והא אינסיבא אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע יימשום דאתו ממולאי אמריתו מילי מולייתא אפילו למאן ראמר מברחת קני הני מילי היכא דלא גליא דעתה אבל הכא גליא דעתה רמשום אינסובי הוא והא אינסיבא ואיגרשה יאימיה דרמי בר חמא ייבאורתא כתבתינהו לנכסה לרמי בר חמא ייבצפרא כתבתינהו לרב עוקבא בר חמא אתא רמי בר חמא לקמיה דרב ששת אוקמיה בנכסי אזל רב עוקבא בר חמא קמיה דרב נחמן אוקמיה בנכסי אתא רב ששת לקמיה דרב נחמן אמר ליה מאי מעמא אוקמיה מר לרב עוקבא בר חמא אי משום דהדרא בה והא שכיבא אמר ליה הכי אמר שמואל כל שאילו עמד חוזר חוזר במתנתו אימור דאמר שמואל לעצמו לאחר מי אמר אמר ליה בפירוש אמר שמואל לבין לעצמו בין לאחר אימיה דרב עמרם חסידא הוה לה מלוגא דשמראי כי קא שכבא אמרה ליהוי לעמרם ברי אתו אחוה לקמיה דרב נחמן אמרו ליה ייוחא לא משך אמר להו סמדברי שכיב מרע ככתובין וכמסורין דמו אחתיה דרב מובי בר רב מתנה כתבתינהו לנכסה לרב טובי בר רב מתנה בצפרא לפניא אתא רב אחדבוי בר רב מתנה בכה לה אמר לה השתא אמרי מר צורבא מרבנן ומר לאו צורבא מרבגן כתבתינהו ניהליה אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה הכי אמר שמואל כל שאילו עמד חוזר חוזר במתנתו אחתיה דרב דימי בר יוסף הוה לה פיסקתא דפרדיסא כל אימת דהות חלשא הוה מקניא ליה ניהליה

דאימיה דרב שמואל בר אבא מאקרוקנא בפרק החובל (ב״ק דף פח.) ולאו מלחא היא דהתם בחיי בעלה כתבה נכסי מלוג שלה לבנה לזכות בהן אחר מיתת בעלה. והכי מפרשינן לה אפיי לרבנן דפליגי ארשב"ג בכתובות בפרק האשה שנפלו לה נכסים (דף ענו.) ואמרי רצה משחק בה ומעכב המתנה לעצמו וקנה הכל ולעיל [קנ:] פרישית לה: הני מילי. דאמרי רבנן רצה משחק בה וקנה היכא דיהבא סתמא ולא גליא דעתה דמשום אינסובי הוא ולא נודע שלהבריח מתכוונת: אבל הכא גליא דעתה דמשום אינסובי. מברחת מבעלה ולדעת כן שיחזרו לה אחר גירושין והרי אינסיבא ואיגרשא הכא מודו רבנן דלא קני אלא יחזרו לה נכסים כדאמרינן נמי התם [כחובות שם] עד שתכתוב מהיום ולכשארלה דכיון דגליא דעתה כמאן דכתבה ליה הכי דמי: אימיה דרמי בר חמא כו'. ומסקנא אחרון קנה משום דהדרא בה מראשון. ובפרק מי שהיה נשוי בכחובות (דף נד:) איכא 🛈 מעשה אחריני אימיה דרמי בר חמא בלפרא כחבתינהו לנכסי לרמי בר חמא לאורתא כתבתינהו לרב עוקבא אתא רמי בר חמא לקמיה דרב ששת אוקמיה בנכסי אתא רב עוקבא בר חמא לקמיה דרב נחמן אוקמיה בנכסי ומסקנא שודא דדייני ולהקדמה לא חיישינן הואיל וביום אחד ולחבו מיהו ההוא מיבעיא לן לאוקמה במתנת בריא והא דהכא בשכיב מרע ובשכיב מרע לא שנא ביום אחד לא שנא בשני ימים אחרון קני דהא הדר ביה מקמיה: והא מחה. דבשלמא אם לא מתה תנן נלעיל קמו:] לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנחו מתנה וכמו שחזרה מן הראשון כשנתנה לשני תחזור בה מן השני נמי אם תרלה אבל עתה שמתה תתקיים מתנה ראשונה ויקנה ראשון שהרי היא נתנה במתנת שכ"מ ודבריה ככתובין וכמסורין כשמתה ולא אמרינן דייתיקי מבטלת דייתיקי (עי 'נעיל קלה:) והכי סבירא ליה: כל שאילו עמד כו'. וואת האשה מאחר שאם עמדה היתה חורת הועילה חזרתה מן הראשון אע"פ שמתה וקנה שני וכן הלכה: **אימור דאמר שמואל לעלמו**. היכא דחזר בו החולה ושייר לעלמו ולא נתנה לאחרים הויא חזרתו חזרה אע"ג דמיח אבל הכא דחזר בו מראשון ונתן לאחר שמא לאו חזרה גמורה היא: **מלוגא דשטרי.** כרך של שטרות. אי נמי נרתיק מלא שטרות: **הני לעמרם בני.** כגון שקנו מידה אי נמי בלא קנין וכגון דלא שיירה מידי: והא לא משך. רב עמרם האי מלוגא דשטרי בחייה: השפא אמרי. כולי עלמא שאחי שנתת לו מתנה הוי לורבא מרבנן: הכי אמר שמואל כל שאילו עומד חוזר כו'. ובתרא קני: פיסקתא. כמו פיסקא (ח) חתיכת קרקע:

> ראש. אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם דכתיב ביה וכל מרבית ביתר ימותו אנשים. אמרו רבי התפלל עלינו אמר להם לכו וטיפלו יוש, מות ישם של מות מנטפוש עני מוט דינטי כי די אר נו תניים בין ייתוח ומנחה, בזכח ומנחה הוא דאין מחור מהם כי חוקיפה ללדקה ואסם זורין לוקנה בין, וחייג אחר בייה (יתו) אם יתכפר עון בית עלי בזכח ומנחה, בזכח ומנחה הוא דאין מתכפר אלג מתכפר בכתרה ובנמילות חסקדים (יעיד קרו). אמרירתו בידלי מולייתא. קטועות כלא רגלים עשרובין בהה) או: דברים גבנונים, לשן מולא במוליץ בהם משש, לשן איוב יח) ימל קלירו, ועל שם מקומם מגדפם כדכתיב במוליא במו"ק (י.) גבשושית (ביש ש). או: דברים כרותים שאין בהם משש, לשן איוב יח) ימל קלירו, ועל שם מקומם מגדפם כדכתיב (מיכה א) בתי אסיב לאסוב ועקרון שעקר (שניד קרו).

דנכוה והיהות הבו חוז מבעלדה קא בעיא לאמנה לדב וביר, ובטוף אינו שה והיונה דרצוה לחיים בהן צאם ומשום אנטובי. רקא בעיא הברחה והא אנסיבא ולא מציא למהדרה בה: אפי׳ למאן דאמר מברחת שכתבה כל נכסיה קני. המקבל הני מילי דקני היכא דלא גליא דעתה דמשום אנטובי הוא דכתבן לו: הא אנסיבא ואיגרשה וכיון דאגרשה דמי כמאן דלא אנסיבא דלהיכא אמרינן דקני היכא דלא מיגרשה אבל הא דאיגרשה הדרא בה: הדר כתבתינהו לנכסה לרב עוקבא אהדרה מראשון ושני קנה: והא מתה. טעמא עבדת הכי. דאוקמת להו ביד שני: אי משום דכיון דהדרא, ויהבתינהו לרב עוקבא אהדרה מראשון ושני קנה: והא מתה. וכיון דמתה אינה חוזרת דלהיכא אמרינן דהויא חזרה היכא דלא מתה ולא הויא מתנה אבל הואיל ומתה גמרה בלבה לראשון יקנה: חוור במתנה. ואע"ג דמתה הא איתתא גמי מצי למיהדר בה. אימר דאמר שמואל דמצי למיהדר. היכא דלעצמו הדר כלומר לצרכו לכדי חייו אבל דיהבתינהו לאחריני לא היי חזרה וראשון קנה: א"ל כר׳. בין לאחר אע"ג דמת שני קנה ולא ראשון: מלוגא דשטרות. כריכות הרבה של שטרות: מר לאו צורבא מרבנן הוא. דלא יהבא ליה מידי: חוזר במתנתו. ושני קנה:

להם אחריות מ"מ לא הוי בכלל נכסים עשין קלא: צמ ג מיי׳ פי״א מהלכות זכיה ומתנה הל' טו לפי שחינו יכול למכרו אלא ללמוד תורה ולישה חשה כדחמר בפרק סמג עשין פּב טוש״ע חו״מ סמי רמח סעיף יא: ק ד מיי' פ״ה מהלכות בתרא דמגילה (דף ס.) א. מ"ר: אפילן למאן דאמר מברחת קנה ערכין הלכה ח סמג עשין על כין הנכם ח סמג עשין קלא: קא ה מיי' פי"א מהלי זכיה ומתנה הלי טו סמג בו'. 'לריך לומר דמיירי במהלת נכסים דאי בכל נכסים פשיטא דלא קנה כדמוכח בפרק האשה שנפלו עשין פב טוש"ע חו"מ סי רמח סעיף יא: קב ו מיי' פ"ו מהלכות ערכין הלכה ג סמג (כתובות דף עט.) דלח פליגי חלח במהלת נכסים אבל בכל נכסים לא פליגי: גליא דעתה דמשום אינסובי עשין קלב: קג ז ח מיי׳ פ"י מהלכות הוא והא אינסיבא ואיתגרשה. וכן ס"ת הלכה כ סמג עשין מ"ד מ"ד מ" מר כה טוש"ע יו"ד סעיף א: קד ט מיי פי"א גורס ר"ח ואינו נראה לר"י דהא משמט להני נוטמא משום למינכשא ט מיי' פי"א מהלכות זכיה ומתנה הל' טו אבל אם היתה תחת בעלה קנה ואילו סמג עשיו פב טוש"ע חו"מ בפ׳ החשה שנפלו (שם וע"ש) משמע סמג עשין פני שים בייה סי' רמח סעיף יח: קה י מיי' פ"ו שם הלכה יב ועי' במגיד משנה סמג דאפי׳ כשהיא תחת בעלה לא הננהו (י) לוקח דפריך התם וכי מאחר דלא קננהו לוקח ליקנינהו בעל ומשני לאוין פא טוש"ע אה"ע סי נ סעיף ז: קו ב ל מיי׳ פ״ט מקנתא דרבנן שעשאוהו כגון שמכרתם ב מיהו י"ל דמכל מקום נהי פ"ט מהל׳

דלא קני בעל ולוקח מכל מקום ברשות

המקבל מתנה הם עד שתתגרש. מ"ר ג:

קנא.

גליון הש"ם

וכיה ומחנה הלכה סמג עשין פב טוש"ע חו"מ סי' רנ סעיף יג:

זכיה ומתנה הל' א סמג

עשין פב טוש"ע חו"מ סי" רנג סעיף כ:

קו מ מיי' פ"י

גמרא והא לא משך. עי׳ לעיל דף עז ע״ל תוס׳ ד״ה

מוסף תוספות

א. וכשאמר כל נכסי לפלוני דילמא לא קרי איניש לס"ת נכסי דיליה כיון שאינו יכול למכרו כיון שאינו יכול למכוד להתפרנס בו. שיטמ"ק נשס מוס' הלח"ש, ב. ואי קנינהו לוקח בעודה תחת בעלה א"כ ניחא דלא קננהו בעל. א כניווא דעא קענוו שיטמ"ק נשס תוס' הרח"ש. ג. ומיהו כיון שהם לאשה ולא קנה לוקח, כשמתה הבעל יורש אותם, וכן דעת רבותי, ומיהו פירות שׁאכל מקבל מתנה הרי הם שלו . רודאי יהבינהו ומחלתינהו ייהליה וזו היא מחוה אכל אפי׳ הם תלושים חוזרים לה עם הגוף. ריטב"א.

רבינו נרשום

מתנה: וזו היא ששנינו כגון השטרות כדי איכה דשטר איקרי נכסי: דתנן המקדיש כל נכסיו והיה בהן בהמה הראויה לגבי . המזבח זכרים ונקבות. ר״א אומר זכרים 6) יקרבו עולות ונקבות ימכרו לזבחי שלמים והשאר יהיה לבדק הבית. ר' 3) יהודה אומר אלו ואלו ימכרו בדמים ייפלו עם שאר בדק הבית. אליעזר אומר ימכרו לחייבי אותו מין ויפלו עם שאר נכסים לבדק הבית: מעלין מי איקרי נכסי: כתבתינהו 🦰 לנכסה דהיתה מברחת מבעלה דקא בעיא לאנסובי לרב זביד. ובסוף איגרשה והיתה רוצה להחזיר בהן: אמר משום אנסובי. דקא מי איקרי נכסי: כתבתינהו

א) לפניטו הגר׳ שם במשנה זכרים ימכרו לגרכי עולות ותקבות ימכרו לגרכי ובחי שלמים ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. ב) שם הגר׳ ר׳ יהושע אומר זכרים עצמן יקרכו עולות ונקבות ימכרו לגרכי זבמי שלמים ויביאו בדמיהן עולות ושאר נכסים יפלו לבדק הבית.